

Štvrtok 8. februára 2018

P8_TA(2018)0035

Popravy v Egypte**Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. februára 2018 o popravách v Egypte (2018/2561(RSP))**

(2018/C 463/06)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Egypte, najmä na uznesenie z 10. marca 2016 o Egypte, najmä o prípade Giulia Regeniho ⁽¹⁾, zo 17. decembra 2015 o Ibrahimovi Halawovi, ktorý potenciálne čelí trestu smrti ⁽²⁾, a na uznesenie z 15. januára 2015 o situácii v Egypte ⁽³⁾; na svoje uznesenia zo 16. februára 2017 o popravách v Kuvajte a Bahrajne ⁽⁴⁾ a z 8. októbra 2015 o treste smrti ⁽⁵⁾; a na svoje uznesenie zo 7. októbra 2010 o Svetovom dni proti trestu smrti ⁽⁶⁾,
- so zreteľom na usmernenia EÚ týkajúce sa trestu smrti, mučenia, slobody prejavu a obhajcov ľudských práv,
- so zreteľom na závery Rady pre zahraničné veci o Egypte z augusta 2013 a februára 2014,
- so zreteľom na Dohodu o pridružení medzi EÚ a Egyptom z roku 2001, ktorá vstúpila do platnosti v roku 2004 a bola posilnená Akčným plánom z roku 2007, so zreteľom na priority partnerstva EÚ a Egypta na roky 2017 – 2020, prijaté 25. júla 2017, a na spoločné vyhlásenie vydané v nadväznosti na zasadnutie Asociačnej rady EÚ – Egypt,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie podpredsedníčky Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) Federicy Mogheriniovej a generálneho tajomníka Rady Európy z 10. októbra 2017 k Európskemu a Svetovému dňu proti trestu smrti,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie expertov OSN z 26. januára 2018 vrátane Nilsa Melzera, osobitného spravodajcu pre mučenie a iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, v ktorom sa egyptské orgány naliehavo vyzývajú, aby zastavili vykonávanie bezprostredne hroziacich poprav,
- so zreteľom na egyptskú ústavu, najmä na jej článok 93 (záväzný charakter medzinárodného práva v oblasti ľudských práv),
- so zreteľom na záruky Organizácie Spojených národov o ochrane práv osôb, ktorým hrozí trest smrti,
- so zreteľom na zásady a usmernenia týkajúce sa práva na spravodlivý proces a právnu pomoc, ktoré zakazujú súdne procesy civilistov pred vojenskými súdmi za všetkých okolností,
- so zreteľom na záverečné vyhlásenie prijaté na 6. svetovom kongrese proti trestu smrti, ktorý sa konal 21. – 23. júna 2016 v Oslo,
- so zreteľom na nový strategický rámec EÚ a akčný plán pre ľudské práva, ktorého cieľom je dosiahnuť, aby ochrana ľudských práv a dohľad nad nimi boli v centre všetkých politík EÚ,

⁽¹⁾ Prijaté texty, P8_TA(2016)0084.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 399, 24.11.2017, s. 130.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 300, 18.8.2016, s. 34.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P8_TA(2017)0044.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 349, 17.10.2017, s. 41.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 371 E, 20.12.2011, s. 5.

Štvrtok 8. februára 2018

- so zreteľom na článok 2 Európskeho dohovoru o ľudských právach a jeho protokoly 6 a 13,
 - so zreteľom na šesť rezolúcií Valného zhromaždenia OSN v prospech prijatia moratória na trest smrti,
 - so zreteľom na Dohovor OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, Dohovor o právach dieťaťa a Arabskú chartu o ľudských právach, ktoré Egypt ratifikoval,
 - so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, ktorého zmluvnou stranou je aj Egypt, a najmä na jeho článok 18, a na druhý opčný protokol o treste smrti, ako aj jeho článok 14,
 - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže trest smrti je krajnou formou neľudského a ponižujúceho trestu, ktorý porušuje právo na život zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, keďže Európska únia zastáva rozhodné a principiálne stanovisko proti trestu smrti a za všeobecné moratórium na trest smrti s cieľom dosiahnuť jeho zrušenie na celom svete ako jeden z hlavných cieľov politiky Únie v oblasti dodržiavania ľudských práv;
- B. keďže od januára 2014 bolo v Egypte údajne odsúdených na smrť najmenej 2 116 osôb; keďže za bývalých prezidentov Muhammada Mursího a Adlího Mansúra neboli schválené žiadne tresty smrti; keďže od 1. januára 2014 bolo vykonaných najmenej 81 popráv;
- C. keďže v roku 2017 egyptské súdy údajne vyniesli najmenej 186 rozsudkov smrti, pričom 16 osôb bolo popravených; keďže v posledných týždňoch a od konca decembra 2017 došlo k znepokojujúcemu nárastu; keďže všetky nedávne popravy boli vykonané bez predchádzajúceho upovedomenia obetí alebo ich rodín; keďže 24 ďalším Egyptanom podľa všetkého v súčasnosti hrozí okamžitá poprava, pretože už využili všetky odvolacie konania;
- D. keďže v Egypte je v súčasnosti najmenej 891 ľudí v súdnom konaní alebo čaká na súdne konanie na základe obvinení, za ktoré by mohol byť uložený trest smrti; keďže najmenej 38 osôb, ktoré v čase údajného spáchania trestného činu boli mladšie ako 18 rokov, bolo súdených popri ďalších obžalovaných dospelých osobách na základe obvinení, za ktoré by mohol byť uložený trest smrti; keďže súdy odporúčali počiatočné tresty smrti pre najmenej sedem takýchto jednotlivcov; keďže uloženie a vykonanie trestu smrti v prípade osôb mladších ako 18 rokov v čase, keď bol trestný čin spáchaný, predstavuje porušenie medzinárodného práva vrátane Dohovoru OSN o právach dieťaťa, ako aj článku 111 egyptského zákona o deťoch; keďže Egypt je zmluvnou stranou viacerých medzinárodných dohovorov o politických a občianskych právach, mučení, právach detí a mladistvých a spravodlivosti;
- E. keďže vo vojenskom kódexe je väčší počet trestných činov, za ktoré možno uložiť trest smrti, ako v civilnom zákone a egyptské právne predpisy postupne rozširujú jurisdikciu vojenských súdov; keďže počet civilných osôb odsúdených na smrť v Egypte vojenskými súdmi sa prudko zvýšil zo 60 v roku 2016 na minimálne 112 v roku 2017; keďže najmenej 23 Egyptanov bolo v posledných mesiacoch popravených vrátane 22 civilistov odsúdených vojenskými súdmi, ktoré ani zďaleka nespĺňajú normy pre spravodlivý súdny proces; keďže celkovo najmenej 15 000 civilistov vrátane mnohých detí bolo od októbra 2014 do septembra 2017 údajne postavených pred vojenskú prokuratúru;
- F. keďže znepokojujúci počet svedeckých výpovedí a priznaní použitých na súdnych procesoch vrátane vojenských súdnych konaní bol údajne získaný po tom, ako obžalovaná osoba údajne násilne zmizla a bola mučená alebo sa s ňou zle zaobchádzalo; keďže boj proti mučeniu je dlhodobou prioritou EÚ v oblasti ľudských práv a spoločným cieľom pre Dohovor OSN proti mučeniu, ktorý Egypt podpísal;

Štvrtok 8. februára 2018

- G. keďže všetky nedávne a blížiac sa popravy sú údajne výsledkom súdnych procesov, na ktorých sa nerešpektovalo právo na spravodlivé súdne konanie a riadny proces; keďže záruky OSN o ochrane práv osôb, ktorým hrozí trest smrti, prísne zakazujú použitie trestu smrti po nespravodlivých procesoch; keďže mnohí odborníci OSN na ľudské práva v nadväznosti na tvrdenia o nespravodlivých procesoch opakovane vyzvali Egypt, aby pozastavil všetky nevykonané popravy;
- H. keďže je dôležité, aby sa prijali všetky potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby konania prebiehali za podmienok, ktoré skutočne poskytujú plné záruky stanovené v článku 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ktorého je Egypt zmluvnou stranou; keďže v prípadoch trestu smrti musia súdne procesy spĺňať najvyššie normy nestrannosti a riadneho procesu;
- I. keďže 29. novembra 2017 Africká komisia pre ľudské práva a práva národov naliehavo vyzvala egyptskú vládu, aby bezodkladne pozastavila výkon trestov smrti v piatich odlišných prípadoch; keďže obžalovaní v jednom z týchto prípadov – Kafr aš-Šajch – boli napriek tomu 2. januára 2018 popravení;
- J. keďže Egypt prešiel od revolúcie v roku 2011 niekoľkými náročnými výzvami a medzinárodné spoločenstvo túto krajinu podporuje pri riešení jej hospodárskych, politických a bezpečnostných problémov;
- K. keďže v Egypte existujú vážne bezpečnostné problémy, najmä na Sinajskom polostrove, kde teroristické skupiny uskutočňujú útoky na bezpečnostné sily; keďže v Egypte došlo k množstvu ničivých teroristických útokov vrátane nedávneho útoku na súfijskú mešitu, pri ktorom zahynulo 311 civilistov a bolo zranených najmenej 128 osôb; keďže 9. apríla 2017 sa uskutočnili dva samovražedné bombové útoky na kostol sv. Juraja v meste Tantá a na Koptskú pravoslávnu katedrálu sv. Marka, pri ktorých prišlo o život najmenej 47 ľudí;
- L. keďže v Egypte pretrváva od apríla 2017 výnimočný stav, ktorého platnosť sa 13. januára 2018 predĺžila o tri mesiace a ktorý sa podľa štátnych masovokomunikačných prostriedkov zaviedol v snahe pomôcť vysporiadať sa s „nebezpečenstvami a financovaním terorizmu“ a ktorý podkopáva základné slobody, pričom prezidentovi a tým, ktorí konajú v jeho mene, priznáva právomoc postúpiť civilistov počas tohto trojmesačného obdobia mimoriadnym súdom pre štátnu bezpečnosť;
- M. keďže celková humanitárna situácia v Egypte sa naďalej zhoršuje; keďže zásahy proti terorizmu používajú egyptské orgány ako odôvodnenie na vykonávanie rozsiahlych represii;
- N. keďže zákon o boji proti terorizmu prijatý v roku 2015 ukladá trest smrti každému, kto je uznaný za vinného za vytvorenie alebo vedenie teroristickej skupiny, a to na základe širokého vymedzenia terorizmu, ktoré zahŕňa „porušenie verejného poriadku, narušenie bezpečnosti, záujmov alebo bezpečnosti spoločnosti, bránenie výkonu ustanovení ústavy a právnych predpisov alebo poškodzovanie národnej jednoty, sociálneho zmierenia alebo národnej bezpečnosti“, v dôsledku čoho akémukoľvek civilistovi vrátane obhajcov ľudských práv hrozí, že bude označený za teroristu a odsúdený na smrť;
- O. keďže egyptskí obhajcovia ľudských práv, ktorí dokumentujú a verejne odsudzujú tresty smrti, mučenie a nedobrovoľné zmiznutia, boli vystavení represívnym opatreniam, ako bolo uzavretie Centra an-Nadíma v roku 2017 a pokus egyptských orgánov uzavrieť káhirský úrad Egyptského výboru pre práva a slobodu; keďže minulý rok začal Egypt právnu vojnu proti mimovládny organizáciám vo forme zákona, ktorý vyžaduje, aby štátne bezpečnostné agentúry schvaľovali ich financovanie zo zahraničných alebo domácich zdrojov, čím ich prakticky zakázal; keďže 5. apríla 2018 egyptský najvyšší odvolací súd bude rozhodovať o tzv. „zahraničnom financovaní“ za účasti medzinárodných mimovládnych organizácií;
- P. keďže nové priority partnerstva EÚ a Egypta na roky 2017 – 2020 prijaté v júli 2017 sa riadia spoločným záväzkom rešpektovať univerzálne hodnoty demokracie, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv a predstavujú obnovený rámec pre politickú angažovanosť a posilnenú spoluprácu, a to aj v oblasti bezpečnosti, reformy súdnictva a boja proti terorizmu, na základe riadneho dodržiavania ľudských práv a základných slobôd; keďže podvýbor pre politické záležitosti, ľudské práva a demokraciu v rámci Dohody o pridružení medzi Egyptom a Európskou úniou uskutočnil 10. a 11. januára 2018 v Káhire piate zasadnutie, na ktorom riešil spoluprácu v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu;

Štvrtok 8. februára 2018

- Q. keďže EÚ je prvým hospodárskym partnerom Egypta a jeho hlavným zdrojom zahraničných investícií; keďže bilaterálna pomoc EÚ pre Egypt v rámci nástroja európskeho susedstva na obdobie 2017 – 2020 dosahuje výšku okolo 500 miliónov eur; keďže 21. augusta 2013 poverila Rada pre zahraničné veci vysokú predstaviteľku, aby prehodnotila pomoc EÚ Egyptu; keďže Rada rozhodla, že spolupráca EÚ s Egyptom sa upraví podľa vývoja situácie v krajine;
- R. keďže spoločnosti so sídlom vo viacerých členských štátoch EÚ naďalej vyvážajú do Egypta zariadenia určené na dohľad a vojenské vybavenie;
1. dôrazne odsudzuje používanie trestu smrti a vyzýva na zastavenie výkonu všetkých blížiacich sa popráv v Egypte; dôrazne podporuje okamžité moratórium na trest smrti v Egypte ako krok smerom k zrušeniu trestu smrti; v tejto súvislosti odsudzuje všetky popravy, kdekoľvek sa konajú, a znovu zdôrazňuje, že zrušenie trestu smrti prispieva k pozdvihnutiu ľudskej dôstojnosti, ako sa stanovuje v prioritách politiky EÚ v oblasti ľudských práv; vyzýva egyptské orgány, aby preskúmali všetky tresty smrti s cieľom zabezpečiť, aby osoby odsúdené v súdnych konaniach, ktoré riadne neprebehli, mali spravodlivý súdny proces; pripomína, že napriek bezpečnostným problémom v Egypte by sa popravy nemali používať ako prostriedok boja proti terorizmu;
 2. vyzýva egyptský parlament, aby preskúmal egyptský trestný zákonník, trestný poriadok, právne predpisy týkajúce sa boja proti terorizmu a vojenský zákonník, a vyzýva vládu, aby preskúmala príslušné vyhlášky, aby sa tak zabezpečilo, aby civilisti obvinení z trestných činov, ktoré sa trestajú smrťou, neboli bezdôvodne postavení pred mimoriadne alebo vojenské súdy, keďže tieto súdy nespĺňajú normy pre spravodlivý súdny proces, ktoré Egypt prijal v rámci medzinárodných právnych záväzkov a ktoré zaručuje egyptská ústava; vyzýva egyptské orgány, aby prestali súdiť civilistov na vojenských súdoch;
 3. naliehavo vyzýva egyptské orgány, aby zaistili fyzickú a psychickú bezpečnosť všetkých obvinených osôb počas ich väzby; odsudzuje využívanie mučenia alebo zlého zaobchádzania; vyzýva egyptské orgány, aby zabezpečili, že sa zadržaným osobám poskytnú akékoľvek lekárske ošetrovanie, ktoré môžu vyžadovať; vyzýva EÚ, aby v plnej miere vykonávala kontrolu svojho vývozu vo vzťahu k Egyptu, a to najmä v súvislosti s tovarom, ktorý by sa mohol použiť na mučenie alebo vykonanie trestu smrti;
 4. nabáda Egypt, aby podpísal a ratifikoval druhý opčný protokol k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach zameraný na zrušenie trestu smrti a Medzinárodný dohovor OSN o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím; nabáda egyptskú vládu, aby príslušným osobitným spravodajcom OSN zaslala otvorenú pozvánku na návštevu krajiny;
 5. vyjadruje vážne znepokojenie nad hromadnými súdnymi konaniami na egyptských súdoch a veľkým počtom rozsudkov smrti, ktoré vydali tieto súdy; vyzýva egyptské súdne orgány, aby podporovali a dodržiavali Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, ktorého zmluvnou stranou je aj Egypt, a najmä jeho článok 14 o práve na spravodlivý a včasný proces založený na jasnom obvinení, v rámci ktorého sa zabezpečí dodržiavanie práv obžalovaných;
 6. vyzýva PK/VP, aby odsúdila alarmujúci počet nedávnych popráv v Egypte, a naliehavo vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a členské štáty, aby pokračovali v boji proti používaniu trestu smrti; naliehavo žiada ESVČ, aby sa zaoberala nedávnym vývojom v Egypte a aby využila všetky prostriedky vplyvu, ktoré má k dispozícii, na to, aby zastavila vykonanie bezprostredne hroziacich popráv a aby egyptské orgány nabádala k dodržiavaniu ich záväzkov a medzinárodných noriem a právnych predpisov;
 7. naliehavo vyzýva PK/VP a členské štáty, aby zabezpečili, že ľudské práva nebudú oslabené riadením migrácie alebo protiteroristickými opatreniami v rámci priorít partnerstva medzi EÚ a Egyptom; zdôrazňuje význam, ktorý EÚ pripisuje svojej spolupráci s Egyptom ako s dôležitým susedom a partnerom; naliehavo a dôrazne vyzýva Egypt, aby dodržiaval svoj záväzok zakotvený v prioritách partnerstva EÚ a Egypta prijatých 27. júla 2017 podporovať demokraciu, základné slobody a ľudské práva, a to v súlade s ústavou a medzinárodnými normami;
 8. odsudzuje teroristické útoky v Egypte; vyjadruje svoju najúprimnejšiu sústrasť rodinám obetí terorizmu; solidárne stojí po boku egyptského obyvateľstva a opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie bojovať proti šíreniu radikálnych ideológií a teroristickým skupinám;

Štvrtok 8. februára 2018

9. pripomína egyptskej vláde, že dlhodobá prosperita Egypta a jeho ľudu je spojená s ochranou univerzálnych ľudských práv a s vytvorením a upevnením postavenia demokratických a transparentných inštitúcií, ktoré sú zapojené do ochrany základných práv občanov;
 10. podporuje snahy väčšiny egyptského ľudu, ktorá chce vybudovať slobodnú, stabilnú, prosperujúcu, inkluzívnu a demokratickú krajinu, ktorá rešpektuje svoje vnútroštátne a medzinárodné záväzky v oblasti ľudských práv a základných slobôd;
 11. vyjadruje vážne znepokojenie nad obmedzovaním základných demokratických práv v Egypte, najmä slobody prejavu, zhromažďovania a združovania, politického pluralizmu a právneho štátu; požaduje ukončenie všetkých aktov násilia, podnecovania, prejavov nenávisi, obťažovania, zastrašovania, nedobrovoľných zmiznutí či cenzúry voči politickým oponentom, demonštrantom, novinárom, blogerom, študentom, aktivistkám za práva žien, predstaviteľom občianskej spoločnosti, osobám LGBTI, mimovládnym organizáciám a menšinám vrátane Núbijčanov zo strany štátnych orgánov, bezpečnostných síl a služieb a ďalších skupín v Egypte; odsudzuje neprimerané používanie násilia proti demonštrantom; vyzýva na okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých, ktorí boli zadržaní za pokojné uplatňovanie svojich práv na slobodu prejavu, zhromažďovania a združovania, a požaduje nezávislé a transparentné vyšetrovanie všetkých prípadov porušovania ľudských práv;
 12. pripomína, že je naďalej pobúrený v súvislosti s mučením a zabitím talianskeho výskumného pracovníka Giulia Regeniho, a opätovne odsudzuje nedostatočný pokrok vo vyšetrovaní tejto brutálnej vraždy; zdôrazňuje, že bude naďalej naliehať na európske orgány, aby spolupracovali so svojimi egyptskými partnermi, pokiaľ sa v tejto veci neodhalí pravda a pokiaľ páchatelia nebudú postavení pred súd;
 13. naliehavo vyzýva prezidenta Sísího a jeho vládu, aby splnili svoje záväzky týkajúce sa skutočných politických reforiem a dodržiavania ľudských práv; zdôrazňuje, že dôveryhodné a transparentné voľby sú nevyhnutným predpokladom demokracie, ako je zaručené v ústave z roku 2014 a v súlade s medzinárodnými záväzkami Egypta;
 14. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby na nadchádzajúcich zasadnutiach Rady OSN pre ľudské práva zaujali voči Egyptu jednoznačnú, dôraznú a jednotnú pozíciu, pokiaľ táto krajina nepreukáže významné zlepšenia v oblasti ľudských práv;
 15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, parlamentom a vládam členských štátov a vláde a parlamentu Egypta.
-